



سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره  
جمهوری اسلامی ایران



انجمن تخصصیات روان‌دانشی ایران



انجمن روان‌شناسی ایران



انجمن تخصصیات روان‌دانشی ایران



CIVILICA  
www.civilica.com

سومین همایش ملی  
روان‌شناسی بالینی کودک و نوجوان

3<sup>rd</sup> National Conference on Clinical  
Psychology of Child and Adolescent



دانشگاه محقق ارمی

تاریخ برگزاری همایش: ۳۰ مهر ۱۴۰۲



مهلت ارسال مقالات: ۲۰ مهر ۱۴۰۲



## مرور آموزش فرزندپروری مبتنی بر گوشی‌های هوشمند: شناسایی و ارزیابی ابزارهای کاربردی

زهرا حسین‌زاده ملکی \*

استادیار گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران  
z.hmaleki@um.ac.ir

محمد حسین معطر

دانشیار گروه مهندسی کامپیوتر، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران  
mohammad.moattar@gmail.com

محدثه مرادی

دانشجوی کارشناسی ارشد، روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران  
mohaddesehmoradi@mail.um.ac.ir

### چکیده

بررسی انتقادی ابزارهای کاربردی (اپلیکیشن‌های) آموزش والدین می‌تواند به والدین کمک کند تا از رشد مطلوب فرزند خود حمایت کنند. برای انجام مرور انتقادی دامنه، کلمات کلیدی مانند "والد"، "آموزش" و "برنامه" برای جستجوی اولیه و راهبردهای جستجو در پایگاه‌های داده مانند (Google Scholar) و فروشگاه‌های عرضه برخط مانند (GooglePlay) جستجو شدند. تجزیه و تحلیل ۱۳ برنامه کاربردی فرزندپروری با توسعه دهندگان مختلف نشان داد که در ایرانیان کمتر به تنوع نیازهای والدین و فرزندان به صورت پژوهش محور توجه شده است. در عین حال، استفاده از نمونه‌های خارجی، علاوه بر وجود تفاوت‌های بوم‌شناختی، اغلب مستلزم هزینه‌های بالایی است. همچنین، برای بهبود و ارائه حفاظت کامل از حریم خصوصی، توسعه‌دهندگان باید اجازه دهند پیکربندی از میان مجموعه‌ای از گزینه‌ها بر اساس ترجیحات کاربر انتخاب شود. یافته‌های این پژوهش می‌تواند به طراحی اپلیکیشن‌های آموزش والدین آتی مبتنی بر گوشی‌های هوشمند کمک کند تا با انتشار گسترده اطلاعات علمی والدین را برای درک بهتر حقایق ارائه‌شده، آگاهی از حقوق و نحوه مراقبت، هدایت نمایند.

واژگان کلیدی: مرور انتقادی محدوده، اپ فرزندپروری، تلفن هوشمند، روان‌شناسی شناختی

\* نویسنده مسئول



سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره  
جمهوری اسلامی ایران



تخصص طبقات روان‌دماغی ایران



انجمن روان‌شناسی ایران



انجمن روان‌شناسی ایران



CIVILICA  
AN ACADÉMICO NETWORK

سومین همایش ملی  
روان‌شناسی بالینی کودک و نوجوان

3<sup>rd</sup> National Conference on Clinical  
Psychology of Child and Adolescent



دانشگاه محقق اربابلی

تاریخ برگزاری همایش: ۳۰ مهر ۱۴۰۲

مهلت ارسال مقالات: ۲۰ مهر ۱۴۰۲

## مقدمه

تغییرات در خدمات سلامت و مداخلات مورد حمایت شواهد تجربی که تا به امروز فقط در مقیاس کوچک در مراقبت‌های اولیه اجرا شده‌اند، فرصت‌های نوظهوری را برای پیشگیری خانواده محور و سایر مداخلات خط اول ارائه می‌کنند (ماتسون و همکاران، ۲۰۲۲). تجارب حاصل از همه‌گیری کووید-۱۹ که آخرین همه‌گیری سراسری نخواهد بود، می‌بایست برای شرایط احتمالی آتی مورد وجه قرار گیرد (گریفیث، ۲۰۲۰)؛ شرایطی که بدون شک ابعاد مختلفی از زندگی روزمره افراد را تحت‌تاثیر قرار خواهد داد (ملکی و آل‌شیخ، ۲۰۲۲). همان‌طور که گسترش کووید-۱۹ منجر به اعلام وضعیت اضطراری سازمان بهداشت جهانی<sup>۱</sup> (WHO)، فاصله‌گذاری‌های اجتماعی، تغییر روال زندگی در ابعاد ارتباطی، اقتصادی و آموزشی گردید و افراد را ملزم به ایجاد تغییراتی برای تطبیق با مسائل مربوطه نمود (پلوتنیکوف و همکاران، ۲۰۲۰؛ مفاخری و طهماسبی، ۲۰۲۰). زیرا پس از اعلام قرنطینه‌ی سراسری، دولت‌ها به افراد دستور دادند در خانه بمانند، اجتماعات عمومی، از جمله مدارس و ادارات بسته شد، محل کار به خانه‌های والدین منتقل شد و با از میان رفتن مرزهای زندگی حرفه‌ای و شخصی، مدیریت نیازهای فرزندان بسیار دشوار گردید. هرچند این تأثیرات بر تمامی اقشار قابل توجه بوده است؛ به‌طور ویژه قرنطینه‌های خانگی الزامی اما با پیامدهای افزایش تناقضات در اجرای دستورالعمل‌های بهداشتی، فشارهای اقتصادی، کاهش روابط، والدگری نامناسب، تعصب نامطلوب (پلوتنیکوف و همکاران، ۲۰۲۰؛ صالحی و همکاران، ۲۰۲۲)؛ برای نظام خانواده بود. روابط مثبت والد-کودک در نظام خانواده حمایت‌کننده‌ی تحول بهینه است و تأثیرات مثبت در تمام زمینه‌ها از جمله زبان و ارتباطات، خودتنظیمی، روابط با خواهر/برادر و همسالان، پیشرفت تحصیلی و سلامت روان‌شناختی و جسمانی دارد (ملکی و همکاران، ۲۰۱۴؛ وبستر و همکاران، ۲۰۲۰). همان‌طور که در سطح نظری رابطه‌ی متقابل میان فرد و محیط گسترده اطراف به‌خوبی پذیرفته شد (برونفنبرگر و موریس، ۲۰۰۷)؛ از آن‌جا که نظام خانواده رابطه‌ی مستقیمی با تحول کودک دارد (ملکی و همکاران، ۲۰۱۴)، فرزندپروری، مقوله‌ای بلندمدت است و الگوی پرایم با تمرکز بر نظام روابط والد-کودک، توضیح می‌دهد که پیامدهای ناشی از کووید-۱۹، با فشار مضاعفی بر مراقبین به تغییراتی در فرزندپروری و اثر منفی در سازگاری کودکان منجر شده است (پرایم و همکاران، ۲۰۲۰). بدین صورت که همه‌گیری و به‌ویژه قرنطینه، به کاربرد بیش‌تر شیوه‌های فرزندپروری پرخاشگرانه انجامید و با شیوع ویروس همچنین پیامدهای شغلی، مالی و اجتماعی، به‌واسطه‌ی استرس موقعیتی، بروز کودک‌آزاری افزایش یافت (جهان پور و همکاران، ۲۰۲۲؛ والش، ۲۰۲۰)؛ باتداوم محدودیت‌ها، مسئولیت فرزندپروری برای والدین دشوارتر گردید؛ نابرابری بین مادران و پدران همواره گزارش شده است با این حال، محدودیت‌ها در کنار فقدان نظام‌های حمایتی، بر این نابرابری افزود (گریفیث، ۲۰۲۰). آموزش از راه دور برخط<sup>۲</sup> / مجازی و دسترسی به اینترنت حتی برای کودکان خردسال، به افزایش مشکلات اطاعت‌پذیری، رفتاراجتماعی و یادگیری کودکان و شدت یافتن آسیب‌پذیری آنان در بازه‌ی تعطیلی مدارس انجامید؛ همچنین، ضرورت اعمال محدودیت زمانی و نظارت والدین بر بهره‌مندی روزانه فرزندان از اینترنت، چالش‌آفرین بود (واپلو و همکاران، ۲۰۲۱) باکاهش حمایت اجتماعی، استرس فرزندپروری و خطر سوءرفتار با کودک افزایش یافت که آغازگر چرخه‌ی معیوب آسیب‌هاست (جهان پور و همکاران، ۲۰۲۲)؛ لی، وارد، لی و رودریگز، ۲۰۲۲). اگرچه ویروس کرونا برای فرزندپروری مشکل‌آفرین بود؛ در طول همه‌گیری و قرنطینه، آموزش‌های فرزندپروری به کاهش چالش‌ها و تناقضات تنش‌زا در کانون خانواده انجامیده است؛ در واقع برخی والدین، این چالش‌ها را به فرصتی برای تقویت مهارت‌های فرزندپروری مبدل نمودند؛ آن‌ها با بهره‌مندی از ابزارهای کاربردی<sup>۳</sup> برخط یا

<sup>1</sup>World Health Organization

<sup>2</sup>Online

<sup>3</sup>Application



## سومین همایش ملی روان‌شناسی بالینی کودک و نوجوان

### 3rd National Conference on Clinical Psychology of Child and Adolescent



تاریخ برگزاری همایش: ۳۰ مهر ۱۴۰۲

مهلت ارسال مقالات: ۲۰ مهر ۱۴۰۲

قابل نصب در گوشی‌ها، پایگاهی امن برای پاسخگویی به نیازهای فرزندپروری فراهم آوردند (ملکی و آل‌شیخ، ۲۰۲۲؛ رنجبر و موللی، ۲۰۲۱). در طول شیوع کووید-۱۹، فناوری ابزارهای کاربردی و برنامه‌های تلفن همراه به وضوح دارای مزیت‌هایی در ابعاد مختلف زندگی اجتماعی، آموزشی و شغلی بوده است حتی تقویت مهارت‌های اساسی هیجانی، شناختی و تحصیلی (مانند ریاضیات) خردسالان، با فعالیت‌های جذاب در ابزارهای کاربردی، مدیریت شد (آگاردو همکاران، ۲۰۲۳؛ خوشبخت و همکاران، ۲۰۲۲)؛ به‌طور ویژه، ابزارهای کاربردی فرزندپروری با حفظ فاصله‌ی اجتماعی، روشی مفید برای جمعیت گسترده‌ای از والدین بوده است (لاسکه و همکاران، ۲۰۲۲). با این حال در تایید استفاده از این فناوری (نه در اختلال‌ها)، بر ضرورت مشارکت والدین تاکید شده است (واپلو و همکاران، ۲۰۲۱). تاکنون، برای ردیابی نقاط عطف رشدی، تسهیل ارتباط و پیروی از دستورالعمل‌های متخصصان، مداخلات فرزندپروری مبتنی بر تلفن همراه متنوعی طراحی شده‌اند. با این حال، دستاوردهای مثبت در استفاده از همه‌ی ابزارهای کاربردی مشاهده نشده است، به‌عنوان مثال، این برنامه‌ها به‌طور فزاینده‌ای در میان زنان باردار رواج یافته‌اند با این حال، تعداد کمی دارای حمایت شواهد پژوهشی هستند (زارنوویکیو همکاران، ۲۰۲۰). نحوه قالب‌بندی و انتشار این نوآوری‌ها بر میزان پذیرش آن‌ها مؤثر است و اکثر برنامه‌هایی که والدین به آن‌ها دسترسی دارند در فروشگاه‌هایی یا صلاحیت متفاوت توسعه‌دهنده برنامه از این حوزه تخصصی مانند Myket، Bazaar، Apple یا Google Play عرضه می‌شود؛ ضمن آنکه این احتمال وجود دارد تا با ترویج اطلاعات نادرست، نگرانی بی‌بایه و خودتشخیصی، سلامت خانواده‌ها به‌خطر بیفتد و نمی‌توان تمامی آن‌ها را توصیه نمود؛ هرچند که رفع نواقص و تسهیل انتشار، به اعتماد بیشتر و گسترش کاربرد آن‌ها منجر می‌شود (شوری و همکاران، ۲۰۲۱). بنابراین، بسیار مهم است که مصرف‌کنندگان و متخصصان بین‌رشته‌ای در مراحل مشارکت نمایند (ملکی و آل‌شیخ، ۲۰۲۲) تا ابزارهای کاربردی با بستر فرهنگی تطبیق داشته و معطوف به نیازهای والد-کودک باشد (والرو و همکاران، ۲۰۲۱). براساس رویکرد طراحی مشارکتی برای توسعه فناوری، یک مطالعه جمع‌آوری ابزارهای کاربردی، رایج‌ترین موضوعاتی که در گروه‌های ذینفع ظاهر می‌شوند و پرورش ارتباط، تقویت دانش، پشتیبانی از تمرین مهارت در خانه؛ نظارت بر پیشرفت والدین، فرزند و خانواده در طول زمان، ضروری است (والرو و همکاران، ۲۰۲۱؛ ملکی و آل‌شیخ، ۲۰۲۲).

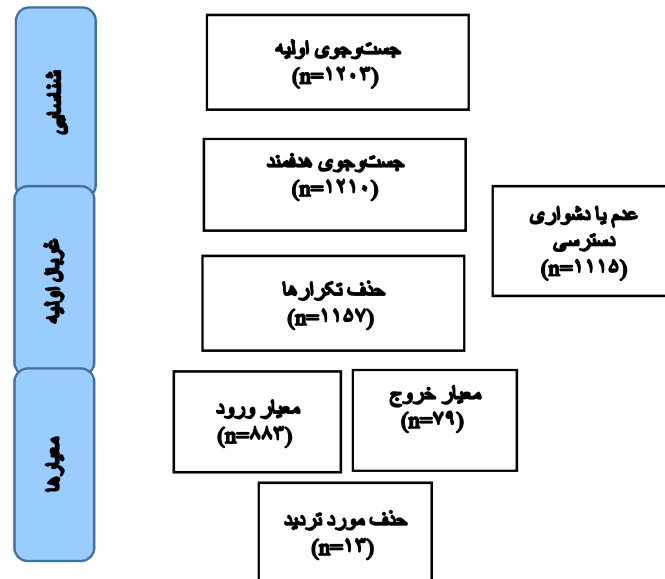
مبتنی بر آنچه مطرح شد، احتمال وقوع محدودیت‌های سراسری در آینده نیز وجود خواهد داشت؛ استرس‌های ناشی از کووید-۱۹ می‌تواند سلامت روان والدین و متعاقباً فرزندان‌شان را کاهش دهد؛ در چنین شرایطی، فضای مجازی، یک ورودی مهم را فراهم می‌کند که افراد می‌توانند برای آموزش، دریافت کمک و حمایت از آن بهره‌مند شوند. بنابراین، طراحی و توسعه‌ی یک ابزار کاربردی برای فرزندپروری که به این ابعاد توجه داشته باشد یک الویت است؛ از این رو، به‌عنوان گام نخست، بررسی ابزارهای کاربردی موجود، برای تشریح فرآیند استقرایی توسعه‌ی یک ابزار کاربردی گوشی هوشمند (که هدف بلندمدت گروه پژوهشی است)، ضروری است. به‌ویژه آن‌که مطالعات اندکی به ارزیابی تخصصی ابزارهای کاربردی فرزندپروری خصوصاً در داخل پرداخته‌اند که بتواند بهبوددهنده‌ی پایه‌ی نظری و گسترش‌دهنده‌ی الگوهای داخلی باشند. از این رو، هدف پژوهش حاضر شناسایی و بررسی ویژگی‌های ابزارهای کاربردی موجود فرزندپروری و مقایسه‌ی آن‌هاست.

#### روش تحقیق

این پژوهش از زمره مطالعات مروری است که به ابزارهای کاربردی موجود فرزندپروری از طریق انجام یک مرور دامنه پرداخت. در این نوع از مطالعه، بررسی هم‌تا به‌عنوان ملاک، یک الویت نیست و می‌توان دستورالعمل‌های گزارش‌دهی برای مرورهای نظام‌دار و متآنالیز<sup>۱</sup> (PRISMA) را محدودتر نمود؛ زیرا فراتر از توصیف صرف، به میزانی از تحلیل مفهومی با ترکیب خلاصه‌ی

<sup>1</sup>Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses (PRISMA)

نتایج معطوف به هدف دستورالعمل‌های عمومی سیاست‌های سلامت است، می‌پردازد (مون و همکاران، ۲۰۱۸). معیارهای ورود ابزارهای کاربردی آموزش فرزندپروری برای والدین دارای فرزندان سنین ۱۸ - ۰ سال، با قابلیت اجرا بر روی تلفن‌های هوشمند یا تحت وب بود که پیش از خاتمه سال ۲۰۲۲ به زبان فارسی و یا انگلیسی انتشار یافته باشد. معیارهای خروج شامل گروه سنی هدف صرفاً بالاتر از ۱۱ سال، ویژه بیماری‌های جسمانی و اختلال‌های عصب‌تحویلی<sup>۱</sup> مانند اختلال‌های طیف اوتیسم<sup>۲</sup> (SAD) بود. جست‌وجوی دسامبر و ژانویه ۲۰۲۲/دی و بهمن ۱۴۰۱ در گوگل اسکالر<sup>۳</sup>، اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی<sup>۴</sup> (SID)، اپ‌استور<sup>۵</sup>، بازار<sup>۶</sup>، مایکت<sup>۷</sup>، گوگل پلی<sup>۸</sup>، چهارخونه<sup>۹</sup> و وبسایت‌های عرضه، با سرعنوان‌هایی از پایگاه‌های داده مانند "فرزندپروری"، "اپ"، "دیجیتال"، "فرزند"، "نوپا"، و نیز همراه با ترکیب واژگان (مانند "آموزش فرزندپروری" و "گوشی هوشمند") انجام گرفت. در نمودار ۱، فرآیند شناسایی، غربال و بررسی معیارها مشاهده می‌شود.



نمودار ۱: خلاصه‌ی فرآیند جست‌وجوی ابزارهای کاربردی فرزندپروری

همان‌طور که در نمودار ۱ ارائه گردید، در فرآیند جست‌جوی اولیه و جستجوی هدفمند از طریق کلمات کلیدی، با شناسایی مواردی که احتمال می‌رفت در بررسی یافت نشده باشد (۷)، ۱۲۱۰ مورد مشاهده شد. در این مراحل غربال؛ پس از خروج موارد تکرار شده (۵۳)؛ با عدم ارائه یا دشواری دسترس‌پذیری به منابع مکمل (مانند ضرورت پرداخت هزینه) برای بررسی کامل معیارها، تعدادی (۴۲) کنار گذاشته شدند، فاقدین معیارهای ورود (۲۳۲) به دلایلی مانند تمرکز صرف بر آزمون‌های فرزندپروری،

<sup>1</sup>Neurodevelopmental disorders

<sup>2</sup>Autism Spectrum Disorder (ASD)

<sup>3</sup>Google Scholar

<sup>4</sup>Scientific Information Database of Academic Jihad

<sup>5</sup>Appstore

<sup>6</sup>Bazaar

<sup>7</sup>Myket

<sup>8</sup>Google Play

<sup>9</sup>Charkhoneh



# سومین همایش ملی روان‌شناسی بالینی کودکان و نوجوان

## 3rd National Conference on Clinical Psychology of Child and Adolescent



تاریخ برگزاری همایش: ۳۰ مهر ۱۴۰۲

مهلت ارسال مقالات: ۲۰ مهر ۱۴۰۲

به فهرست نهایی مورد مطالعه وارد نشدند؛ همان طور که ذکر شد طی بررسی معیارهای خروج شامل سن گروه هدف (۴۰۷)، معطوف بودن به بیماری یا اختلال (۳۸۴) و عدم قطعیت از احراز معیارهای ورود و فقدان معیارهای خروج مانند پرداختن به زوجین به‌عنوان والد یا تاکید بر فرزندخواندگی (۶۶) کنار گذاشته شدند.

### یافته‌ها

فهرست ابزارهای کاربردی فرزندپروری، شامل مواردی بود که احراز معیارهای ورود و فقدان معیارهای خروج همان‌طور که در قسمت روش ذکر شد، برای آنان تایید شد. عناوین، اطلاعات سن هدف، مسیرهای اصلی دسترسی، طراحی و توسعه‌ی این فهرست در جدول شماره ۱، ارائه شده است.

جدول ۱: ابزارهای فرزندپروری مورد مطالعه

طبقه	عنوان	سن	مسیر دسترسی
بین‌المللی (انگلیسی)	(۱) Padres Informados/Jovenes Preparados (PIJP)	تا ۱۶ سال	اپ استور <a href="https://apps.apple.com/fr/app/pijp/id1500150808">https://apps.apple.com/fr/app/pijp/id1500150808</a>
	(۲) DreamyKid	۳-۱۷ سال	اپ استور، گوگل پلی <a href="https://dreamykid.com">https://dreamykid.com</a>
	(۳) Supportive Parenting App (SPA)	هفته ۲۴ بارداری - نوزاد ۶ ماهه	اپ استور <a href="https://apps.apple.com/us/app/supportive-parenting-app/id1495294215">https://apps.apple.com/us/app/supportive-parenting-app/id1495294215</a> <a href="https://www.facebook.com/ECM2412/">https://www.facebook.com/ECM2412/</a>
	(۴) PCIT coding app /Pocket PCIT	تا ۱۱ سال	اپ استور، <a href="https://www.pocketpcit.com/">https://www.pocketpcit.com/</a>
	(۵) Play Kindly	۲-۵ سال	گوگل پلی <a href="https://play.google.com/store/apps/details?id=com.JamesCheng.PlayKindly2018&amp;hl=en&amp;gl=US">https://play.google.com/store/apps/details?id=com.JamesCheng.PlayKindly2018&amp;hl=en&amp;gl=US</a>
	(۶) GahvareFamily	پیش از بارداری تا نوجوانی	بازار، اپ استور، گوگل پلی، سایت <a href="https://gahvare.net">https://gahvare.net</a> <a href="https://play.google.com/store/apps/details?id=pr.gahvare.gahvare&amp;referrer=utm_campaign%3Ddirect%26utm_source%3Dsite%26utm_medium%3Dmenu">https://play.google.com/store/apps/details?id=pr.gahvare.gahvare&amp;referrer=utm_campaign%3Ddirect%26utm_source%3Dsite%26utm_medium%3Dmenu</a> <a href="https://apps.apple.com/app/gahvarefamily/id1474595364">https://apps.apple.com/app/gahvarefamily/id1474595364</a>
	(۷) مادریار	تا ۲سال	کافه بازار و مایکت، چارخونه <a href="https://cafebazaar.ir/app/ir.mbt925.babynurse">https://cafebazaar.ir/app/ir.mbt925.babynurse</a>





سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره  
جمهوری اسلامی ایران



انجمن تخصصات روان‌شناسی ایران



CIVILICA  
IRANIAN PSYCHOLOGICAL ASSOCIATION



انجمن روان‌شناسی ایران



انجمن روان‌شناسی ایران

سومین همایش ملی  
روان‌شناسی بالینی کودک و نوجوان

3<sup>rd</sup> National Conference on Clinical  
Psychology of Child and Adolescent



دانشگاه محقق ارضی  
۱۳۵۷

تاریخ برگزاری همایش: ۳۰ مهر ۱۴۰۲



مهلت ارسال مقالات: ۲۰ مهر ۱۴۰۲



مایکت، چارخونه <a href="https://myket.ir/app/my.children.mychildren">https://myket.ir/app/my.children.mychildren</a>	تا ۹ سال	(۸) کودک من
کافه بازار <a href="https://cafebazaar.ir/app/ir.fbeheshhti.alirezahedi">https://cafebazaar.ir/app/ir.fbeheshhti.alirezahedi</a>	پیش از بارداری تا ۱۸ سال	(۹) فرزند بهشتی
کافه بازار <a href="https://cafebazaar.ir/app/ir.positivediscipline.parenting">https://cafebazaar.ir/app/ir.positivediscipline.parenting</a>	تا ۱۲ سال	(۱۰) کارت‌های فرزندپروری تربیت سالم
کافه بازار <a href="https://cafebazaar.ir/app/com.lifestyle.koodak">https://cafebazaar.ir/app/com.lifestyle.koodak</a>	تا ۱۸ سال	(۱۱) مشاوره کودک
مایکت، چارخونه <a href="https://myket.ir/app/com.adab.raftar69">https://myket.ir/app/com.adab.raftar69</a>	تا ۱۸ سال	(۱۲) تربیت فرزند
کافه بازار، مایکت <a href="https://cafebazaar.ir/app/apt.eve.koodak">https://cafebazaar.ir/app/apt.eve.koodak</a>	تا ۱۴ سال	(۱۳) تربیت کودک

در جدول (۱)، از مجموع ۱۲۱۰ مورد مشاهده شده در جست‌وجو، اطلاعات سن هدف، مسیرهای اصلی دسترسی، طراحی و توسعه ۱۳ عنوان ابزارهای کاربردی فرزندپروری بین‌المللی و داخلی ارائه شده است. از این میان، ۵ مورد در خارج از کشور و به زبان انگلیسی، ۷ مورد در داخل کشور و به زبان فارسی و ۱ مورد هم برای هر دو گونه‌ی کاربران فارسی و انگلیسی زبان در داخل و خارج از کشور ارائه شده است. در جدول (۲)، به‌صورت اجمالی، محتوای هر یک از این عناوین ارائه شده است.

جدول ۲: محتوای برنامه‌ی ابزارهای کاربردی فرزندپروری

شماره	محتوای برنامه	اطلاعات طراحی و توسعه
(۱)	آموزش مهارت‌های فرزندپروری در قالب حمایت از هر مرحله‌ی روند رشد روان-شناختی؛ استفاده از دانش و تجربه عمیق تسهیلگران و والدین در محتوا، همچنین ارائه‌ی ویدیوهای کوتاه که با شناسایی ارزش‌ها و الزاماتی برای هدف گذاری، نیازهای جوامع به حاشیه رانده شده را برآورده می‌کند. طراحی با در نظر گرفتن معیارهای زیباشناختی و مینیمالیستی، جهت‌یابی واضح، سازگاری ساختاری مبتنی به درک و پاسخگویی به نیازها و مهارت‌های کاربران با تمرکز بر ایجاد یک برنامه کاربرپسند و پشتیبانی از تصمیم‌گیری‌ها که استفاده والدین از برنامه را ارتقا می‌دهد، به همراه ویدیوهایی برای ارائه‌ی اطلاعات از نحوه‌ی تنظیمات.	ایالات متحده آمریکا، تأمین مالی توسط مؤسسه فرآیند خانواده و تحقیقات ترجمه دانشگاه مینه سوتا. پشتیبانی اداره منابع و خدمات وزارت بهداشت و خدمات انسانی تحت عنوان جایزه خدمات تحقیقاتی ملی در بخش مراقبت‌های پزشکی اولیه، دفتر نیروی کار بهداشت. مبتنی بر رویکرد انسان محور، نظریه اریکسون، اصول فرزندپروری مثبت، به رسمیت شناختن طراحی متقاعدکننده به عنوان یک اصل کلیدی توسعه سلامت الکترونیک، بهبود روابط والد-کودک و کاهش مشکلات رفتاری کودک
(۲)	آموزش تنظیم هیجانات به فرزند، جملات تاکیدی مثبت و برنامه‌های تمرکز حواس. داستان‌های هدفمند مبتنی بر حل مسئله، فعالیت‌های درمانی و مبتنی بر مسئله مانند توجه، اضطراب، پرخوری. ارائه مدیتیشن‌های عمومی (مانند خوابیدن، اعتماد به نفس و مثبت‌اندیشی)، با فعالیت‌های سلامتی، پشتیبانی و وب-سایت.	ایالات متحده آمریکا، نیویورک. مبتنی بر رویکرد فرزندپروری ذهن آگاهانه. شواهد پژوهشی از گزارش اثربخشی مشاهده نشد.
(۳)	اجازه دسترسی به والدین (پدرها و مادران). ارائه دانش مبتنی بر شواهد؛ مبتنی بر ارزش‌های فرهنگی بنیادین، متمرکز بر ویژگی‌های روابط خانوادگی و شیوه‌های فرزندپروری، روش‌های افزایش خودکارآمدی و پیوند، مراقبت از نوزاد/مادر، آموزش روش‌های مقابله با چالش‌های هیجانی از طریق تالارگفتگو، گروه داوطلبان همتا، دریافت مشاوره از متخصصان، پاسخدهی برخط به هرگونه سوال، یک بار در روز برای ۴ هفته اول پس از زایمان، توسط پشتیبان آموزش دیده. اعلان‌های روزانه‌ی نقاط عطف فرزندپروری و یادآور برای کاوش در محتوا و زمان صرف شده برای ثبت میزان گفت‌وگو و مشاوره. افزایش خودکارآمدی نوالدان با دریافت تجربیات شخصی سایر والدین. استفاده از اشتراک محتوای به‌روز یا آرشیوی در موضوعات متنوع به صورت پیش‌فرض / شخصی‌سازی شده.	سنگاپور. محقق اصلی شفالی شوری و محققان توسعه برنامه دانشگاه ملی. مرکز مطالعات پرستاری آلیس لی <sup>۱</sup> . مبتنی بر شناخت اجتماعی بندورا، اصول رشد مثبت. شواهد کاهش استرس والدین و فرزندان (نتایج جزئی‌تر برای نوزادان در دست بررسی)

<sup>1</sup>Alice Lee Centre for Nursing Studies



سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره  
جمهوری اسلامی ایران



تصمیم‌های عالی‌رشدی ایران



انجمن روان‌شناسی ایران



انجمن روان‌شناسی ایران



CIVILICA  
www.civilica.com

# سومین همایش ملی روان‌شناسی بالینی کودک و نوجوان

## 3rd National Conference on Clinical Psychology of Child and Adolescent



دانشگاه محقق اربابری

تاریخ برگزاری همایش: ۳۰ مهر ۱۴۰۲

مهلت ارسال مقالات: ۲۰ مهر ۱۴۰۲

ایالات متحده آمریکا. دکتر شیلآ آپیبرگ، دانشگاه علوم بهداشتی اورگان(و همکاری شریل مک نیل، تونی همبریکینگ، آنتونی اورکیزا، رابین گوریچ و بوری فاندربک). مبتنی بر دل بستگی بولبی، فرزندپروری بامربند. یادگیری اجتماعی بندورا. بهبود کیفیت تعاملها، پیشرفت در مهارتها و فعالیت‌های روزمره‌ی والد-کودک، کاهش مشکلات رفتاری، افزایش رفتارهای مطلوب کودک.

نیوزلند، استر کاولی-مالکوم، محققان دانشگاه اوکلند، نمایشنامه‌نویس و انیماتور. توسعه مبانی «خوب بازی کن» دکتر ست شولر در تز دکترتی. نظریه دل بستگی بولبی و شواهد پژوهشی آکادمی اطفال آمریکا، انجمن روان‌شناسی آمریکا، جمع‌آوری نظرات متخصصان متعدد در زمینه‌های روان‌شناسی و اطفال. شواهد از جذب والدین و احساس ارتباط با سناریوها به دلیل طراحی مشترک با آنان؛ اما اظهار شد راهبردهای بیش از حد ساده شده زمینه‌ای را که در آن رفتار رخ داده در نظر ندارد. بنابراین، به تقویت مثبت رفتارهای مدنظر محدود شد.

ایران، (فاطمه نیکزاد)، با تیم رضا حسامی‌فرد (مدیرعامل)؛ حسین‌برگی (فنی)؛ امین‌رضا غلامی (پژوهش)؛ زهرا صدرزاده (بازی)؛ سمیه مهدی‌پور (روانشناسی)؛ مرصده فخاریان (فرایندهای محتوا)؛ نگین نظری (طراحی)؛ عماد پیرایش (توسعه-دهنده). اصول "والد به اندازه کافی خوب نه کامل". شواهد پژوهشی از اثربخشی گزارش نشده. رضایت کاربران از نتایج بکارگیری ابزار کاربردی مستند شده بود.

بهبود روابط والد-کودک و کاهش استرس فرزندپروری از طریق حمایت از والد برای افزایش حس خودکارآمدی در برخورد با چالش‌های فرزندپروری، ارائه نمودار پیشرفت مهارتها، راهنمای گام‌به‌گام تصویری فعالیتها، ایجاد پروفایل انحصاری هر کودک؛ تقویت مهارت‌های همکاری، استدلال، افزایش خودمختاری کودک. قابلیت جست‌وجو و پاسخ‌هایی با ذکر مثال و راه‌حل محور.

(۴)

نخستین برنامه‌ی فرزندپروری سازگار با فرهنگ. موضوعاتی در شش گروه عمومی، بارداری، زایمان، مراقبت از نوزاد، مراقبت از مادر، خانواده و والدین. دارای محتوای مبتنی بر دانش، ویدئوهای اطلاعاتی و کلیپ‌های صوتی، تالار گفتگو، گروه‌های چت، بخش سوالات متداول و مشاوره. آموزش فرزندپروری در قالب انجام بازی و بازخوردهای «خوب» یا «دوباره امتحان کنید» با آواتار «آموزگار» ارائه می‌شود. ایده‌ها، فیلمنامه‌ها، روایت‌ها با جلوه‌های هنری در سناریوهای کوتاه چنددقیقه‌ای به والدین که می‌توانند انتخاب کنند سناریوها را در زمان‌های جداگانه یا در یک جلسه بازی کنند. برای هر سناریو، والد از منوی کشویی مناسب‌ترین راه مدیریت رفتار را انتخاب می‌کند. سه پاسخ "عالی" (درست) برای رفتن به سناریوی بعدی نیازست. در بازی به رفتارهایی مانند پرخاشگری، امتناع از خوردن و پوشیدن لباس، آموزش ارتباط مؤثر با کودک، صدای دستوری آرام و تماس چشمی، حواس‌پرتی و راهبردهای جایگزین، پرداخته می‌شود. تکنیک‌های گیمیفیکیشن و تغییر رفتاری با پاداش‌هایی مانند نشان‌ها، سطوح مختلف بازی، آواتارها، امکان شخصی‌سازی برخی ویژگی‌ها بازخورد داده می‌شود.

(۵)

آموزش فرزندپروری مسئولانه با ارائه‌ی اطلاعات در جنبه‌های مختلف رشد کودک به تفکیک توصیه‌هایی در حوزه‌های آشپزی، زیبایی، سلامت، تناسب اندام، خانواده، سبک زندگی برای مادران. دسترسی به دو زبان فارسی و انگلیسی. ذخیره‌ی سیاهه‌های مربوط به رشد کودک. دارای تالار گفت‌وگو برای تبادل نظر با سایر والدین و ویزیت برخط متخصص یا مطالعه‌ی مقالات در موضوعی خاص. دریافت به‌روز فهرست محصولات مورد نیاز کودکان تا پایان خردسالی.

(۶)





سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره  
جمهوری اسلامی ایران



مجلس تخصصات روان‌دانشی ایران



انجمن روان‌شناسی ایران



انجمن روان‌شناسی کودک و نوجوان

ایران، (محسن بیگلری). مبنای فرزندپروری مثبت. شواهد اثربخشی راهبردها اما نه برای ابزار کاربردی در متون اشاره شده است. رضایت بالای کاربران از نتایج بکارگیری ابزار کاربردی مستند شده بود.

ایران، (طوفانی). مبنای رشد جسمانی و روان‌شناختی. شواهد اثربخشی راهبردها اما نه برای ابزار کاربردی در متون اشاره شده است. رضایت بالای کاربران از نتایج بکارگیری ابزار کاربردی مستند شده بود.

ایران، (علیرضا جاهدی). اصول تربیت فرزند، مبنای اعتقادی-مذهبی. شواهدی از اثربخشی راهبردها از کتبی مانند ریحانه بهشتی و میزان الحکمه اما نه برای ابزار کاربردی در متون اشاره شده است. رضایت بالای کاربران از نتایج بکارگیری ابزار کاربردی مستند شده بود. ایران، (تربیت سالم)؛ ترجمه مفاهیم دکتر جین نسلن مبتنی بر نظریه آلفرد آدلر و رادولف درایکزر. اصول رشد جسمانی و روان‌شناختی. شواهدی از اثربخشی راهبردها اما نه برای ابزار کاربردی در متون اشاره شده است. رضایت بالای کاربران از نتایج بکارگیری ابزار کاربردی مستند شده بود.

آموزش حمایت از نیازهای جسمانی و روانشناختی. امکان مدیریت شیردهی، خواب، دارو، وزن، قد، یادداشت‌های روزانه، دوشیدن شیر، غذای کمکی، حمام، ویزیت‌های پزشک و فعالیت‌های هر تعداد کودک به صورت موازی، نمایش سن کودک (ها) و یادآوری در ابتدای هر ماه، پرونده کودک (ها) شامل سن، چگونگی رشد، کیفیت خواب و توانایی‌ها در هر ماه، تایمر مدت و آغاز زمان هر فعالیت. یادآوری همه موارد در بازه‌های زمانی مشخص به صورت مجزا. نمایش تایمرهای در جریان در بخش اعلان‌های گوشی. جستجوی محتوا. فیلتر بخش یا آیتم خاص؛ مدیریت یادداشت، آلبوم؛ نمودارهای رشدشناختی و جسمانی، نیازهای روان-شناختی، پوشک، دوشیدن شیر؛ فهرست برندهای پوشک، حالات شیردهی، داروها، غذاهای کمکی مناسب سن. اولین‌های انجام شده و فعالیت‌هایی که باید تمرین شود. پیشنهاد واکسیناسیون متناسب با مراکز بهداشت. مدیریت پزشکان کودک (ها)، تخصص‌ها و امکان تماس با هریک. تنظیمات پیشرفته یادآور هربخش. نمایش محتوای هر بخش به صورت ماهانه، هفتگی و روزانه، خروجی اطلاعات آن‌ها در قالب PDF و CSV. سفارشی‌سازی محتوا مانند فهرست داروها، پیمانه‌ها، وعده غذایی/کمکی، برندهای پوشک، ترتیب رویش دندان و رفتارهای نوزاد. ویجت اختصاصی برای دسترسی مستقیم از صفحه گوشی.

آموزش فرزندپروری، مشاور به‌ویژه به خانم‌های باردار. "تایم لاین بارداری" هفته اول تا ۴۱. شامل علایم بارداری، تغذیه، آزمایشات و مراقبت‌ها، بهداشت بارداری و پس از بارداری، امور روانشناختی بارداری و زایمان. "تایم لاین نوزادی" تا یک سالگی فرزند شامل بیماری‌ها، تغذیه تکمیلی، خواب، شیردهی، گریه، واکسیناسیون. "تایم لاین کودکی"، از یک تا نه سالگی با ارائه نکات روان-شناختی و بهداشتی. آموزش نقش و جایگاه پدر، مادر و خانواده در رشد و تربیت کودک، ارائه محتوای ویژه پدر-فرزند. دسته‌بندی، اشتراک مطالب در شبکه‌های اجتماعی، دارای بخش تبادل نظر درباره برنامه و ارتباط با متخصص سلامت روان.

ارائه نکات کاربردی تربیت دینی-اعتقادی به همراه بانک جامع احادیث در زمینه فرزندپروری، احادیث تفکیکی برای پدران، مادران در قالب توصیه‌های و پیشنهادات تعامل با فرزند، جهت‌دهی به رفتارهای کودک و والد، سرگرمی‌های کودک (مانند شعر و داستان) با امکان جست‌وجو و اشتراک گذاری متون و پاسخ به سوال‌ها.

آموزش سبک‌های فرزندپروری و راهبردهای سبک فرزندپروری مقتدرانه با ارائه مفاهیم دکتر جین نسلن، متناسب نیاز، در قالب کارت‌های آموزشی مسئله‌محور. کارت‌های تکالیف مرتبط، کتاب‌کار و ویدئوها برای آموزش مهارت‌های خوب‌شن‌داری، مسئولیت‌پذیری، مشارکت، حل مسئله و احساس تعلق، آموزش اهم مهارت‌های زندگی فردی و اجتماعی برای حفظ تاثیرات بلندمدت. دریافت خلاصه نکات به صورت پاپ‌آپ، امکان جست‌وجوی سریع و ذخیره‌سازی پاسخ‌های مورد نیاز یا رایج.

(۷)

(۸)

(۹)

(۱۰)



<p>ایران، (ادواردو آبیلی). مبانی اعتقادی و تأثیرات محیط بلافاصل. شواهد پژوهشی از اثربخشی راهبردها اما نه برای ابزار کاربردی در متون اشاره شده است.</p>	<p>اصلاح باورهای غلط در زمینه فرزندپروری با ارائه مثال‌های رایج از اشتباهات در تعامل با کودک، آموزش مهارت‌های زندگی، خلاصه‌ی نکات تربیتی و به تفکیک آموزش پدران و مادران. تبیین نقش مادر/ پدر در تربیت فرزندان، تربیت جنسی، نمودارها و مشکلات رفتاری در طول رشد. نشانه‌های سلامت نوزاد؛ معرفی بازی، آموزش قرآن، نماز، نحوه تعامل با کودک در مورد شبکه‌های اجتماعی و موبایل. امکان معرفی و مشاوره با متخصصان سلامت.</p>	<p>(۱۱)</p>
<p>ایران، (گروه برنامه نویسی ARD). مبانی رشد جسمانی و روان‌شناختی. شواهد پژوهشی از اثربخشی مشاهده نشد. رضایت بالای کاربران از نتایج بکارگیری ابزار کاربردی مستند شده بود.</p>	<p>آموزش ایجاد تعادل در بهره‌گیری از ۴ روش و الگوهای متفاوت، درک شخصیت و شناسایی خلق و خوی کودک که به شناخت بهتر استعدادها و تمایلات کودکان کمک می‌کند. طی بکارگیری یک شیوه متعادل نثار توجه به کودکان و همزمان تعیین محدودیت‌ها را به والدین آموزش می‌دهد. اصلاح نحوه برخورد والدین با کودکان و حذف عکس‌العمل غیرمتعادل والد و تنبیه بدنی، آموزش انواع راهبردهای جدید وضع محدودیت‌ها به طوری که محبت والدین به فرزندان موجب ایجاد احساس آرامش و ارتباط بهتر کودک -والد شود. ارائه‌ی مطالب آرشو شده در یک محیط کاربری شخصی‌سازی شده.</p>	<p>(۱۲)</p>
<p>ایران، (خلدبرین). با منابع مجلاتی مانند مجله‌ی پزشکی مادر، سپیده دانایی، رشد، پیوند، سیب سبز، مدرسه اولیا و سایت‌هایی مانند نی‌نی سایت، تبیان. شواهد اثربخشی راهبردها اما نه برای ابزار کاربردی در متون اشاره شده است. رضایت بالای کاربران از نتایج بکارگیری ابزار کاربردی مستند شده بود.</p>	<p>ارائه‌ی مقالات متعدد آرشویی یا به‌روز، از مجلات معتبر برای اغلب چالش‌های روزمره بزرگترها در برخورد با کودکان. جست‌وجوی راحت، سریع و کاربردی در تیترا و یا داخل مطالب یا همزمان عبارت چندکلمه‌ای مانند 'لجاجت کودک' با توجه به کمبود زمان والدین. امکان علامت‌گذاری مطالب؛ تنظیم اندازه فونت مطالب و ذخیره خودکار؛ طراحی گرافیکی جذاب و مرتبط با موضوع؛ قابلیت استفاده در تبلت و گوشی.</p>	<p>(۱۳)</p>

همان‌گونه که در جدول (۲) مشاهده شد، با بررسی ویژگی‌های ابزارهای کاربردی در هر دو طبقه داخلی و خارجی، محتوای ۹ مورد از برنامه‌ها بیش‌تر بر مادران متمرکز بود؛ هرچند در برخی برنامه‌ها، نقش والد (پدر یا مادر) مورد پرسش قرار می‌گیرد یا در اهداف مداخله (مانند SPA، مشاوره کودک و کودک من)، به پدران اشاره می‌شود. بدین صورت که در تمامی ۱۳ عنوان، فعال‌سازی بخش مجزا برای پدران برای کاربر ضرورتی ندارد. هم‌چنین، برنامه‌های داخلی و خارجی، غالباً محدود به اطلاعات کسب‌شده از والدین به‌عنوان یک مرجع برای مستند نمودن الگوهای سلامت فرزندان هستند. با بررسی ویژگی‌های ابزارهای کاربردی خارجی، تطابق اندکی برای شاخصه‌های فرهنگی و بومی ایرانی مشاهده شد. از منظر امنیت و حفظ حریم خصوصی، پیگیری نحوه و کیفیت داده‌های به اشتراک گذاشته شده از والد-کودک غالباً محدود به ابزارهای کاربردی خارجی بود. در ابزار کاربردی بین‌المللی گهواره، ضعف در پاسخگویی به نظرات کاربران در زمینه‌ی پشتیبانی فنی، از موارد قابل توجه بود. در زمینه‌ی توجه به بافت بومی، یک برنامه‌ی خارجی (PIJP) و یک برنامه داخلی (فرزندبهبشتی) پیشنهاد بودند؛ اما صرفاً در برنامه‌ی PIJP فرآیند شکل‌گیری و پشتیبانی پژوهشی شرح داده شده بود.

**بحث و نتیجه‌گیری**

همواره تأثیرات متقابل روابط والدین و کودک در خانواده مورد حمایت مبانی پژوهشی بوده است (ملکی و همکاران، ۲۰۱۴). شیوع کووید-۱۹ منجر به تغییراتی در فرزندپروری والدین گردیده (پرایم و همکاران، ۲۰۲۰) و مبتنی بر تجربه‌ی چالش‌های آن، تقویت دانش والدین در حوزه فرزندپروری یک اولویت است (ملکی و آل‌شیخ، ۲۰۲۲). از سوی دیگر، ابزارهای کاربردی به



علت حفظ قوانین مربوط به فاصله‌گذاری، برای استفاده طیف وسیعی از والدین بسیار مقرون به صرفه بوده است. والدین بسیاری متقاضی ابزارهای کاربردی در حوزه فرزندپروری هستند و طراحان فناوری نیز برای پاسخگویی به آن در تلاش بوده‌اند. کاربران تلفن همراه برای کسب اطلاعات بیشتر در مورد کیفیت و بررسی ابزارهای کاربردی به فروشگاه‌های برنامه مراجعه می‌کنند که شیوه، تفسیر مفاد برخی از مقرراتی که برای برنامه‌های تلفن همراه توسط نهادهای قانونی ارائه گردیده را برای افرادی غیر از توسعه‌دهندگان برنامه، دشوار سازد (دوتی<sup>۱</sup> و همکاران، ۲۰۲۰)؛ از آنجایی که والدین به راهنمایی از منابع قابل اعتماد نیاز دارند، ایجاد چارچوبی برای ارزیابی برنامه‌های تلفن همراه که برای والدین جهت مقایسه برنامه‌ها و برای طراحان، هنگام توسعه برنامه‌ها، معیارهایی فراهم نماید ضروری است. چنین شرایطی، نقطه عطفی برای توسعه‌دهندگان و کاربران است. طی پژوهش حاضر نشان داده شد که با گسترش اینترنت، وبسایت‌ها و افزونه‌های مختلف به زبان‌های فاسی و انگلیسی، طی مرور دامنه در داخل، تنوعی از خدمات سلامت و امور روزمره مادران (مانند نی نی سایت، مامانا پلاس)، ارتباط با متخصصین بهداشت و سلامت (مانند یک زن)، نظارت بر میزان استفاده از گوشی هوشمند یا موقعیت مکانی فرزندان (مانند ایمینو) و در خارج با موضوعات مشابه (مانند زندگی ۳۶۰)، توسعه یافته و در دسترس والدین قرار گرفته است.

در این مطالعه، ۵ مورد در خارج از کشور و به زبان انگلیسی، ۷ مورد در داخل کشور و به زبان فارسی و ۱ مورد هم برای هر دو کاربران فارسی و انگلیسی زبان در داخل و خارج از کشور ارائه شده است. مبتنی بر یافته‌های این مطالعه و همسو با مطالعات پیشین، طی جست‌وجو و غربال اولیه، تعداد برنامه‌های ارائه شده نشان داد که افزایش گرایش به استفاده از ابزارهای کاربردی در حوزه فرزندپروری از آغاز شیوع کووید-۱۹ قابل توجه بوده است (ملکی و آل‌شیخ، ۲۰۲۲؛ لاسکه و همکاران، ۲۰۲۲) و به افزایش تعامل‌های غنی، آگاهی والدین و بهبود مهارت‌های فرزندپروری (واپلو و همکاران، ۲۰۲۱) انجامیده است. بنابراین، هرچند با انجام جست‌وجو ([https://www.google.ca/?gws\\_rd=ssl#q=parenting+apps](https://www.google.ca/?gws_rd=ssl#q=parenting+apps))، ابزارهای کاربردی فرزندپروری داخلی و خارجی کثیری که شایسته توجه بودند در زمینه فرزندپروری مشاهده شد؛ همسو با مطالعات پیشین (آگارد و همکاران، ۲۰۲۳)، از دلایل حذف آن‌ها عدم ارائه واضح رویکردی مبتنی بر شواهد پژوهشی یا مبانی نظری و نادیده گرفتن آموزش‌های روان‌شناختی در فرزندپروری یا تمرکز صرف بر جنبه‌های جسمانی؛ همچنین پرداختن به والدین کودکان با بیماری‌های جسمانی و یا مشکلات روان‌شناختی خاص بود.

مطالعات صورت گرفته (لی و همکاران، ۲۰۲۲) به وجود فشار مضاعف و اهمیت نقش مادران توجه نموده بودند. این در حالی است که رابطه‌ی متقابل میان فرد و محیط گسترده اطراف به‌خوبی پذیرفته شده است (برونفنبرنر و موریس، ۲۰۰۷). والدین مسئول انتخاب هستند و باید از فن‌آوری‌هایی که محتوای ارجح را ترویج می‌کند، بهره‌مند شوند؛ شایان توجه است که هرچند در برخی برنامه‌ها، نقش والد (پدر یا مادر) مورد پرسش قرار می‌گیرد یا در اهداف مداخله (مانند SPA)، به پدران اشاره می‌شود (شوری و همکاران، ۲۰۲۱)؛ با این حال، مشابه با پژوهش‌های پیشین (مانند واپلو و همکاران، ۲۰۲۱)، کم‌تر به جنبه‌های روان-شناختی نقش پدران در حوزه فرزندپروری پرداخته شده است. در واقع، در تمامی ۱۳ عنوان، همسو با مطالعات پیشین مشاهده شد که محیط برنامه‌ها و ادبیات به کاررفته در آن‌ها به گونه‌ای است که کمتر برای مشارکت پدران برانگیزاننده است (ملکی و آل‌شیخ، ۲۰۲۲). از این بابت می‌توان گفت که ابزارهای کاربردی فرزندپروری کم‌تر به کاهش نابرابری میان پدران و مادران (گریفیث، ۲۰۲۰) پرداخته‌اند. در حوزه مادران نیز دستاوردهای مثبت در استفاده از همه‌ی ابزارهای کاربردی حتی برای موارد خارجی و معطوف به بازه‌ی حساس بارداری/نوزادی که غالباً دارای پشتوانه‌ی پژوهشی در طراحی بوده‌اند، مشاهده نشده است (زارنوویکی و همکاران، ۲۰۲۰). با بررسی ویژگی‌های ابزارهای کاربردی خارجی، تطابق اندکی در شاخصه‌های فرهنگی و بومی مشاهده می‌شد (ملکی و آل‌شیخ، ۲۰۲۲). همچنین، برنامه‌های داخلی و خارجی، غالباً محدود به اطلاعات کسب شده از والدین

<sup>1</sup>Doty



# سومین همایش ملی روان‌شناسی بالینی کودک و نوجوان

## 3rd National Conference on Clinical Psychology of Child and Adolescent



تاریخ برگزاری همایش: ۳۰ مهر ۱۴۰۲

مهلت ارسال مقالات: ۲۰ مهر ۱۴۰۲

به‌عنوان یک مرجع برای مستند نمودن الگوهای سلامت فرزندان هستند (که در غیر این صورت مورد توجه قرار نمی‌گیرند) در حالی که از عوامل مورد نیاز که در توسعه مداخلات از طریق ابزارهای کاربردی می‌بایست مورد توجه و سنجش قرار گیرد میزان ارائه مداخله است، این امر به‌ویژه در شرایط قرنطینه و عدم دسترسی به سایر منابع آگاه مانند معلمان و هم‌سالان، برجسته بوده است (پرایم و همکاران، ۲۰۲۰). از سوی دیگر، طراحان می‌بایست سعی کنند این نیازها را برآورده نموده و فناوری ابزارهای کاربردی با محتوای تعاملی برای کودکان را به بازار عرضه کنند (واپلو و همکاران، ۲۰۲۱). همسو با پژوهش‌های پیشین (والرو و همکاران، ۲۰۲۱)، نظارت بر داده‌ها در مورد فیلم‌های گرفته شده و به اشتراک گذاشته شده از والد-کودک طی هفته‌ماه و تعداد دفعات اجرای راهبردهای ارتباطی در زمانی که درمانگران حضور ندارند، دشوار است. بنابراین، می‌تواند غفلت از درک خطر یا مثبت کاذب برای نشانه‌های بیماری و انجام خود تشخیصی (زارنوویکی و همکاران، ۲۰۲۰) را افزایش دهد.

انجام مطالعه حاضر با محدودیت‌هایی همراه بوده است. در مجموع ابزارهای کاربردی، تعریف تعامل والد-کودک به‌صورت غیرهمگن شامل تعامل با خانواده، انواع، ترتیبات و فراوانی تعامل‌ها و/یا افراد درگیر ارائه شده بود. روش‌های پژوهشی در چندین مورد عموماً حاوی محدودیت‌های روش‌شناختی هستند که خواننده را از تعیین جهت تداعی‌های مستند باز می‌دارد. برای تمام مراحل انتخاب مقالات از یک بازبین استفاده نمودیم که خطر سوگیری را و محدودیت تعمیم نتایج را به جمعیت‌های عمومی‌تر افزایش می‌دهد. در ارزیابی محبوبیت برنامه‌ها تلاش می‌شد تا به دفعات دانلود توجه گردد، اما برخی به‌صورت رایگان و برخی با خریدهای درون برنامه‌ای ارائه می‌شوند، بنابراین، نمی‌تواند معیاری مناسب برای ارزش درک شده باشد و با فقدان شواهد اثربخشی، نمی‌توان برنامه‌ای را به‌طور ویژه توصیه نمود. آن‌جا که روش‌های مختلفی برای تعیین کمیت تعامل و اندازه‌گیری نتایج برای کودکان در مقایسه با والدین بکار رفته بود. با این حال، مراجعه به دستورالعمل‌های PRISMA و ارزیابی کیفیت مطالعات توسط تیم پژوهشی، این سوگیری را کاهش داد. همچنین، به انجام مطالعه مرور ی اکتفا شد، زیرا تنوع روش‌ها و برنامه‌ها، توجیه استفاده از روش فراتحلیلی را دشوار می‌سازد که از محدودیت‌های اصلی مطالعه حاضر است.

باتوجه به اینکه شیوع کووید-۱۹ به گرایش بیش‌تر در استفاده از فناوری منتج گردید؛ طراحی و اتقاء ابزارهای کاربردی در این حوزه حائز اهمیت است. مبتنی بر یافته‌های مرور حاضر پیشنهاد می‌شود، از منظر پژوهش، به شخصی‌سازی، معناداری فرهنگی و تجربیات کاربرد این برنامه‌ها جهت افزایش حمایت روان‌شناختی حرفه‌ای از والدین به‌ویژه مادران (و علی‌الخصوص نومادران)، پرداخته شود. علاوه بر این، در طراحی‌های آتی داخلی، افزایش توجه به ارتقاء حمایت اجتماعی در اهداف و بومی‌سازی براساس نقاط قوت برنامه‌های خارجی پیشنهاد می‌شود. از منظر کاربرد، برای والدین غیرمتخصص در حوزه سلامت روان و یا فناوری، شناسایی برنامه‌هایی که کیفیت بالایی دارند و اهدافی دارند که نیازهای والدین را برآورده می‌کنند، می‌تواند دشوار باشد، در مطالعه حاضر، اشتراک گذاری فهرست و جزئیات تعدادی از برنامه‌های در دسترس برای والدینی که به دنبال دریافت راهنمایی و حمایت هستند، یک نوآوری بوده است. طراحی و شخصی‌سازی رویکردهای ارتقاء سلامت، یک الویت پژوهشی-کاربردی بسیار مهم است. ضروری است توسعه‌دهندگان و پژوهش‌گران، دسترسی به محتوای مبتنی برشواهد و باکیفیت را در پاسخ به تغییرات نظام مراقبت‌های سلامت روان، به‌منظور توجه به برابری سلامت، در ارزیابی و طراحی برنامه‌های جدید در نظر بگیرند. شایان توجه است که زمینه‌سازی برای مشارکت حرفه‌ای متخصصین رایانه، سلامت‌روان، پزشکان و غیره کمک ارزنده‌ای خواهد بود. در این راستا، حمایت از فعالان متخصص در حیطه‌ی فن‌آوری و ایجاد بسترهای مناسب، اقدام حائز اهمیتی است که پیشنهاد می‌شود در سیاست‌گذاری‌های شرکت‌های دانش‌بنیان لحاظ شود. حمایت از حقوق خانواده‌ها در زمینه‌ی مقررات و اقدامات حفاظت از حریم خصوصی ضروری است.

به‌طور کلی، پژوهش مروری حاضر، از طریق ارزیابی شاخصه‌های اصلی ابزارهای کاربردی فرزندپروری، به حمایت از فرآیند ارتقاء سلامت روان از طریق فناوری پرداخت. نتایج مرور حاضر نشان داد که در داخل، کم‌تر از مسیری پژوهش محور، به تنوع





# سومین همایش ملی روان‌شناسی بالینی کودک و نوجوان

## 3rd National Conference on Clinical Psychology of Child and Adolescent



تاریخ برگزاری همایش: ۳۰ مهر ۱۴۰۲

مهلت ارسال مقالات: ۲۰ مهر ۱۴۰۲

نیازهای والدین و فرزندان توجه شده است؛ در عین حال، استفاده از نمونه‌های خارجی علاوه بر احتمال تفاوت‌های فرهنگی/بوم-شناختی، غالباً هزینه‌های قابل توجهی را می‌طلبد. با توجه به اینکه شیوع این بیماری اولین همه‌گیری در جهان نبود و قطعاً آخرین هم نخواهد بود، پژوهش و کاربرد بیشتر در حیطه فناوری‌ها، منبع حمایتی غنی برای والدین است که می‌تواند به کاهش آسیب‌ها در حوزه تعامل‌های متقابل کودک-والد بیانجامد.

### منابع

Aagaard, P., Dinyarian, B., Abduljabbar, O., & Choo, K. K. R. (2023). Family locating sharing app forensics: Life360 as a case study. *Forensic Science International: Digital Investigation*, 44, 301478.

Bronfenbrenner, U., & Morris, P. A. (2007). The bioecological model of human development. *Handbook of child psychology*, 1.

Doty, J. L., Brady, S. S., Popelka, J. M., Rietveld, L., Garcia-Huidobro, D., Doty, M. J., ... & Allen, M. L. (2020). Designing a mobile app to enhance parenting skills of latinx parents: a community-based participatory approach. *JMIR formative research*, 4(1), e12618.

Griffith, A. K. (2020). Parental burnout and child maltreatment during the COVID-19 pandemic. *Journal of family violence*, 1-7.

Jahanpour A, Karimzadeh M, Shahshahanipour S, Bidhendi Yarandi R. (2022). Determining the factors of child abuse and its rate during the corona era in preschool children. *Quarterly Journal of Early Childhood Health and Education*, 3(1), 15-31. URL: <http://jeche.ir/article-1-69-fa.html> .[Persian].

Khoshbakht, F., Rostami, R., Alborzi, A., Mohammadi, P. (2022) .A Comparison Study of Perception Social Support and Educational Well-being among Athletic and Non athlete Students in the Second Period of Elementary School. *Quarterly Journal of Early Childhood Health and Education*. 3 (1), 87-11 . URL: <http://jeche.ir/article-1-23-fa.html> . [Persian].

Lasecke, M., Baeza-Hernandez, K., Dosovitsky, G., DeBellis, A., Bettencourt, B., Park, A. L., & Bunge, E. L. (2022). Disseminating online parenting resources in the community during the COVID-19 pandemic: Lessons learned. *Journal of Community Psychology*.

Lee, S. J., Ward, K. P., Lee, J. Y & ,Rodriguez, C. M. (2022). Parental social isolation and child maltreatment risk during the COVID-19 pandemic. *Journal of family violence*, 37(5), 813-824 .

Mafakheri Bashmaq S, tahmasebi S. )2020(. Identifying the Risk Factors of Child Abuse. *Quarterly Journal of Early Childhood Health and Education*. 1(1), 41-62. URL: <http://jeche.ir/article-1-26-fa.html> . [Persian].

Maleki, Z. H., Al-Sheikh, Sh. (2022). Mindfulness in parenting: a rapid systematic review in the covid-19 pandemic. *The first national conference of covid and post-covid pathology and psychological and social interventions*. [Persian].

Maleki, Z. H., Mashhadi, A., Soltanifar, A., Moharreri, F., & Ghamanabad, A. G. (2014). Barkley's parent training program, working memory training and their combination for children with ADHD: Attention Deficit Hyperactivity Disorder. *Iranian journal of psychiatry*, 9(2), 47 .[Persian].

Matson, P.A., Ridenour, T., Ialongo, N. et al. (2022). State of the Art in Substance Use Prevention and Early Intervention: Applications to Pediatric Primary Care Settings. *Prevention Science* 23, 204–211. <https://doi.org/10.1007/s11121-021-01299-4>.

Munn, Z., Peters, M. D., Stern, C., Tufanaru, C., McArthur, A., & Aromataris, E. (2018). Systematic review or scoping review? Guidance for authors when choosing between a systematic or scoping review approach. *BMC medical research methodology*, 18(1), 1-7.

Prime, H., Wade, M., & Browne, D. T. (2020). Risk and resilience in family well-being during the COVID-19 pandemic. *American Psychologist*, 75(5), 631.

Plotnikof, M., Bramming, P., Branicki, L., Christiansen, L. H., Henley, K., Kivinen, N., . . . O'shea, S. (2020). Catching a glimpse: Corona-life and its micro-politics in academia. *Gender, Work & Organization*, 27(5), 804-826.





- Ranjbar, M., & Movallali, G. (2021). The impact of Theraplay in Childhood Problems. *Quarterly Journal of Early Childhood Health and Education*, 2, 1(2), 67-76. Retrieved from <http://jeche.ir/article-1-32-fa.html> [Persian].
- Salehi Kemerodi, M., Ahmadi, E., Soleimani M. (2022). The Effectiveness of Child-Centered Play Therapy on Mind Theory in Children with Autism Spectrum Disorders. *Quarterly Journal of Early Childhood Health and Education*, 3(1), 129-141. URL: <http://jeche.ir/article-1-64-fa.html>. [Persian].
- Shorey, S., Tan, T. C., Mathews, J., Yu, C. Y., Lim, S. H., Shi, L., . . . Chee, C. (2021). Development of a Supportive Parenting App to Improve Parent and Infant Outcomes in the Perinatal Period: Development Study. *Journal of Medical Internet Research*, 23(12), e27033 .
- Vaiopoulou, J., Papadakis, S., Sifaki, E., Stamovlasis, D., & Kalogiannakis, M. (2021). Parents' perceptions of educational apps use for kindergarten children: Development and validation of a new instrument (PEAU-p) and exploration of parents' profiles. *Behavioral Sciences*, 11(6), 82.
- Valero Aguayo, L., Rodríguez Bocanegra, M., Ferro García, R., & Ascanio Velasco, L. (2021). Meta-analysis of the efficacy and effectiveness of Parent Child Interaction Therapy (PCIT) for child behaviour problems. *Psicothema*.
- Walsh, F. (2020). Loss and resilience in the time of COVID-19: Meaning making, hope, and transcendence. *Family process*, 59(3), 898-911.
- Webster, E. K., Kracht, C. L., Newton Jr, R. L., Beyl, R. A., & Staiano, A. E. (2020). Intervention to Improve Preschool Children's Fundamental Motor Skills: Protocol for a Parent-Focused, Mobile App-Based Comparative Effectiveness Trial. *JMIR Research Protocols*, 9(10), e19943 .
- Zarnowiecki, D., Mauch, C. E., Middleton, G., Matwiejczyk, L., Watson, W. L., Dibbs, J., ... & Golley, R. K. (2020). A systematic evaluation of digital nutrition promotion websites and apps for supporting parents to influence children's nutrition. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 17, 1-19.



## Review of parent training based on smartphones: Identification and evaluation of apps

**Zahra Hosseinzadeh Maleki<sup>1</sup>**  
Assistant Professor, Department of Psychology,  
Faculty of Education Sciences and Psychology,  
Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran  
z.hmaleki@um.ac.ir

**Mohammad Hossein Moattar**, Associate Professor,  
Department of Computer Engineering, Mashhad  
Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran.  
mohammad.moattar@gmail.com

**Mohaddeseh Moradi**  
MA student, Department of Psychology, Faculty of Education Sciences and Psychology, Ferdowsi  
University of Mashhad, Mashhad, Iran.  
mohaddesehmoradi@mail.um.ac.ir

### Abstract

A critical review of practical tools (applications) of parent education can help parents support their child's optimal development. To conduct a scoping critical review, keywords such as "parent", "education", and "program" were searched for primary search and search strategies in databases (such as Google Scholar) and online supply stores (such as GooglePlay). The analysis of 13 parenting applications with different developers showed that, in Iranians, less attention was paid to the diversity of the needs of parents and children in a research-oriented way; at the same time, the use of foreign samples, in addition to the possibility of ecological differences, often requires high costs. Also, to improve and provide complete privacy protection, developers should allow the configuration to be selected from a set of options based on user preferences. The findings of this research can help the design of future parent education applications based on smartphones to guide parents to better understand the presented facts, to be aware of the rights and how to care, by widely disseminating scientific information.

**Keywords:** Scoping critical review, Parenting app, Smartphone, Cognitive psychology